

Directie BST/S&O/Blaauw

Onderwerp Eindrapport onderzoek growshops

Dr. J.P. Rehwinkel
Burgemeester

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Bezoekadres
Grote Markt 1
Groningen

E-mailadres
burgemeester@benw.groningen.nl

De leden van de raadscommissie
Financiën & Veiligheid
te
GRONINGEN

Telefoon 050 367 76 44

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 12.3252782

Telefoon
(050) 367 76 03

Datum **3 SEP 2012** Uw brief van

Uw kenmerk

Fax
(050) 367 77 51

Geachte heer, mevrouw,

Bijgaand treft u aan het eindrapport inzake de integrale handhaving van grow-, smart-, en headshops. Het rapport bevat de resultaten van het onderzoek naar de omvang van illegale activiteiten verricht door en/of vanuit grow-, smart- en headshops in de gemeente Groningen.

Oorspronkelijk was beoogd dat het onderzoek zich ook zou richten op de vraag of het wenselijk zou zijn om een vergunningplicht voor growshops in te voeren.

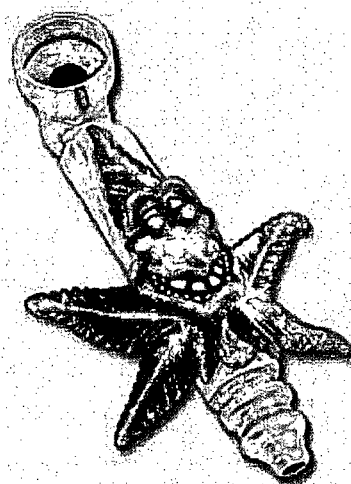
Dat is inmiddels echter achterhaald door de aanstaande wijziging van de Opiumwet waarbij alle handelingen ter bevordering of vergemakkelijking van (groot)schalige illegale hennepteelt strafbaar gesteld worden.

Uit het onderzoek komt naar voren dat bij alle onderzochte bedrijven "wel iets aan de hand is". In veel gevallen was er sprake van strijdigheid met het bestemmingsplan, antecedenten Opiumwet en een ondoorzichtige financiële administratie. In voorkomende gevallen zijn de handhavingstrajecten reeds gestart. De integrale controles zullen structureel worden voortgezet.

Met vriendelijke groet,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel,
burgemeester van Groningen.

EINDRAPPORT PROJECT INTEGRALE HANDHAVING GROW EN SMARTSHOPS

1. Inleiding

In december 2008 werd door de korpsbeheerder van de Politieregio Groningen, namens alle burgemeesters vertegenwoordigd in het Regionaal College, de hoofdofficier van justitie van het arrondissement Groningen, de korpschef van de Politieregio Groningen en de Belastingdienst Noord een convenant getekend inzake de integrale handhaving van overheidsregelingen (kaderconvenant). De regionale driehoek, aangevuld met een vertegenwoordiger van Belastingdienst Noord, functioneert als Stuurgroep voor de uitvoering van het convenant. Onder de stuurgroep functioneert een Uitvoeringsgroep onder voorzitterschap van de gemeente Groningen.

De aanpak van grow- en smartshops is in juli 2010 door de Stuurgroep benoemd als een prioriteit in de aanpak. In dat verband ging de Stuurgroep januari 2011 akkoord met een door de Uitvoeringsgroep voorgesteld projectplan voor een onderzoek naar de grow- en smartshops.

Ten behoeve van de samenstelling en uitvoering van het projectplan was vanuit de Uitvoeringsgroep een werkgroep geformeerd met deelnemers van de gemeente Groningen (BSD en RO/EZ), politie en Belastingdienst Noord. Het Openbaar Ministerie had aangegeven niet structureel deel te nemen aan de werkgroep, maar was wel bereid, indien nodig, op incidenteel verzoek een bijdrage te leveren.

Growshops behoren tot een legale bedrijfstak, maar leveren een groot risico op met betrekking tot verwevenheid met de onderwereld. Growshops ontlenen zelfs hun bestaansrecht aan georganiseerde criminaliteit, zoals bedrijfsmatige hennepteelt.

Daarmee zijn growshops de ultieme facilitators van de boven- en onderwereld.

Met hun praktijken genereren growshops enorme (semi) legale winsten en dat heeft een corrumperend effect. Het zorgt bovendien voor een slechte uitstraling richting de maatschappij en er gaat een besmettelijk effect van uit op de maatschappij.

In de stad Groningen zijn in 2008 78 hennepkwekerijen opgerold door de regiopolitie Groningen, in 2009 betroffen dit 98 hennepkwekerijen. In 2010 zijn er in de gemeente Groningen 94 hennepkwekerijen opgerold, waarbij 22274 planten en 17235 stekken zijn vernietigd. In 46 gevallen werd de elektriciteit illegaal afgetapt.

2. Doelstelling

Het doel van het onderzoek was het vaststellen van de omvang van de illegale activiteiten verricht door of vanuit grow-, smart- en headshops en het ontwikkelen van een strategie om tot een effectieve integrale aanpak van deze illegale activiteiten te komen waardoor de malafide growshops hun onderneming (tijdelijk) dienen te beëindigen. Het tweede doel was om te komen tot een advies naar de wenselijkheid van een vergunningsplicht.

3. Werkwijze

Door de Belastingdienst Noord, Regiopolitie Groningen en gemeente Groningen is een inventarisatie gemaakt van alle bij hen bekende grow-, head- en smartshops in zowel de stad Groningen als ook in de provincie Groningen.

De werkgroep heeft vervolgens de bij de bovengenoemde partners bekende gegevens met betrekking tot de grow- en smartshops verzameld en per organisatie geanalyseerd. Hierbij is breed gekeken op het gebied van bouwvergunningen, bestemmingsplannen, eventuele huurcontracten, criminele/strafrechtelijke antecedenten van ondernemers en/of personeel en op de inschrijvingen bij de Kamer van Koophandel.

Vervolgens is er gekozen voor een integrale controle door medewerkers van de Regiopolitie Groningen, belastingdienst Noord en de gemeente Groningen (bouw- en woningtoezicht en hulpverleningsdienst) van zestien in de stad Groningen gevestigde grow-, smart- en headshops, teneinde een beeld te krijgen van eventuele misstanden bij deze bedrijven en te zoeken naar de beste aanpak om de eventuele misstanden te beëindigen. De controles hebben integraal plaats gevonden op basis van ieders eigen competentie.

Hierbij is gecontroleerd op de volgende punten:

- Belastingwetgeving
- Eigenaar/gebruikersrelatie betreffende pand
- Bouwbesluit
- Bestemmingsplan
- Brandveiligheid
- Milieuwetgeving
- Overtredingen Opiumwet

4. Resultaten integrale controles

4.1. Gemeente Groningen

- Van de zestien bedrijven zijn een viertal growshops in strijd met het bestemmingsplan op de locaties gevestigd. Drie van deze shops zijn aangeschreven om de activiteiten die op dat moment werden uitgevoerd te staken. Het handhavingstraject op deze bedrijven is gestart.
- Een tweetal growshops is gevestigd in gemeentelijke panden. De gemeente had geen bruikleenovereenkomst met één van de ondernemers (deze was bij de gemeente onbekend). Deze ondernemer heeft het pand dan ook verlaten en zijn activiteiten verplaatst naar een gecombineerd bedrijventerrein. Ook de huurovereenkomst met het andere bedrijf was niet in overeenstemming met de feitelijke situatie, deze is hersteld door de afdeling Vastgoed. Omdat de huidige gebruiker een van de firmanten was op wiens naam het huurcontract was afgesloten was het niet mogelijk het huurcontract te beëindigen (huurdersbescherming).
- Twaalf shops voldeden niet aan de brandveiligheidseisen. Deze shops zijn aangeschreven en na herinspectie is gebleken dat ze ondertussen voldoen aan de brandveiligheidseisen.
- Voor één shop was geen omgevingsvergunning afgegeven voor de wijziging van de voorgevel.

In de loop van 2012 zal op de genoemde punten een hercontrole plaats vinden.

4.2. Regiopolitie

Uit gegevens van de Regiopolitie Groningen is gebleken dat nagenoeg alle personen die betrokken zijn bij de grow- smart- en headshops antecedenten hadden op het gebied van overtreding van de Opiumwet en/of geweldsgerelateerde delicten. In verband met de privacywetgeving kan daar in deze eindrapportage niet verder op ingegaan worden.

4.3. Belastingdienst

De resultaten uit de bedrijfsbezoeken door de belastingdienst geven een opvallend beeld met betrekking tot de cashflow van de bedrijven. Er worden geen nota's afgegeven en betalingen vinden alleen contant plaats. In het plan van aanpak was opgenomen om één bedrijf te selecteren voor een nader boekenonderzoek. Het boekenonderzoek betreft een uitgebreid onderzoek naar de boekhouding over de laatste vijf jaar. Helaas is het niet mogelijk gebleken, mede door de complexiteit met betrekking tot deze growshop, dit boekenonderzoek binnen het project af te ronden.

4.4. Algemene waarnemingen/opmerkingen

- Opvallend was dat bij een aantal growshops een afvalcontainer was geplaatst waar klanten hun aan hennep gerelateerde afval, al dan niet tegen betaling, konden deponeren. Hierdoor is de kans groot dat er stoffen en voorwerpen, die in feite als milieugevaarlijk dienen te worden

afgevoerd, via de normale afvalstroom in het milieu terecht komen. Hierbij zou sprake kunnen zijn van een milieudelict.

- Er waren tijdens de controles over het algemeen meerdere klanten in de zaak.
- In alle growshops werden tweedehands koolstoffilters aangetroffen die te koop werden aangeboden. Deze koolstoffilters roken sterk naar hennep en waren van een dusdanig groot formaat dat de conclusie gerechtvaardigd lijkt dat deze uit een bedrijfsmatige hennepkwekerij afkomstig zijn. Dergelijke filters worden voor de kleine thuishweek niet gebruikt.
- Uit de in de grow-, smart- en headshops verkochte artikelen kan de conclusie worden getrokken dat deze shops faciliterend zijn aan de bedrijfsmatige illegale teelt van hennep. (Verkoop van koolstoffilters, hennepzaad, groeimiddelen, voedingsbodems, irrigatiesystemen enz.) De door de growshops verkochte koolstoffilters zijn van een dusdanig formaat dat deze normaliter niet worden gebruikt voor de thuisteelt van maximaal 5 planten. Opvallend is dat er elektrische schakelkasten te koop worden aangeboden die, gezien hun samenstelling, vrijwel uitsluitend worden gebruikt in grootschalige hennepkwekerijen. Ook gezien de omzet van de grow-, smart- en headshops, kunnen we stellen dat de verkochte artikelen niet zozeer door de thuishouder maar voor de grootschalige hennepeteelt worden gebruikt.
- Tijdens de controlebezoeken is door de ondernemers van de Grow-, Smart en Headshops aangegeven dat de handel in hennepzaad de grootste bron van inkomsten is.
- Hennepzaden welke worden verkocht in de shops voldoen niet aan de richtlijnen gesteld in de Zaaizaad en Plantgoedwet 2005. Er mogen in Nederland enkel volgens Europese richtlijnen goedgekeurde zaden verkocht worden. Er vindt momenteel overleg plaats met de Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen (NAK) om de mogelijkheden te bekijken om strafrechtelijk op te treden tegen de verkoop van niet goedgekeurde hennepzaden.

In de bijlage bij dit rapport treft u per grow- en smartshop de aangetroffen bijzonderheden aan. De grow- en smartshops zijn uit privacy overweging geanonimiseerd.

Op basis van de onderzoeksresultaten en bevindingen zou de werkgroep in de huidige situatie een vergunningsplicht voor grow-, smart- en headshops adviseren. Door het instellen van een vergunningsplicht kunnen voorwaarden gesteld worden aan zowel ondernemers, personeel en vestigingslocatie. Tijdens de looptijd van het project werden wij echter ingehaald door een aanstaande wetwijziging Opiumwet.

5. Wijziging Opiumwet

Er is momenteel een voorstel tot wijziging van de Opiumwet in voorbereiding.

Deze wijziging behelst de strafbaarstelling van alle handelingen ter bevordering of vergemakkelijking van (grootschalige) illegale hennepeteelt. ^{*1}

In de Memorie van Toelichting (MvT) bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Opiumwet wordt uitdrukkelijk gesteld dat “er vanaf de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel geen ruimte meer is om growshops als zodanig vergunningen te verlenen of verleende vergunningen te handhaven. Bestaande APV-bepalingen strekkende tot het verlenen van vergunningen aan growshops zullen moeten worden gewijzigd, opdat aan de vergunningverlening een einde komt en verleende vergunningen zullen moeten worden ingetrokken”. Uit deze passage in de MvT moet worden geconcludeerd dat het instellen van een vergunningstelsel voor growshops na inwerkingtreding van de wetwijziging niet meer aan de orde is. De verwachte inwerkingtreding van de wetwijziging is 1 januari 2013.

^{*1} Bron Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 32 842, nr. 3

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/32842/kst-32842-3?resultIndex=6&sorttype=1&sortorder=4>

6. Personele inzet controles

De controles van de 16 Grow en Smartshops hebben aan personele inzet inclusief administratieve afwerking gekost:

ROEZ/BWT 1 medewerker:	20 uur
Belastingdienst Noord 2 medewerkers:	40 uur
Brandweer Groningen 1 medewerker:	20 uur
Regiopolitie Groningen 4 medewerkers:	80 uur

7. Conclusie

In diverse onderzoeksrapporten² en in de Memorie van Toelichting aangaande de aanstaande wetswijziging Opiumwet wordt een beeld geschetst waarin de grow-, smart- en headshops naar voren komen als een essentiële schakel in de keten van de illegale hennepcultuur. In de Memorie van Toelichting is dit o.m. als volgt verwoord: *“Uit in het eerste decennium van deze eeuw gedane onderzoeken naar de ontwikkeling van de illegale hennepcultuur kwam naar voren dat growshops een belangrijke rol vervullen, in het bijzonder waar het gaat om de meer grootschalige en bedrijfsmatige teelt van nederwiet. Growshops leveren niet alleen op grote schaal goederen voor het telen, maar dragen ook zorg voor de financiering, de inrichting van kwekerijen en zelfs voor de afname van het eindproduct. Daarnaast is er sprake van het leveren van hennepstekken en hennepplanten, de verkoop van voorzieningen voor het aftappen van elektriciteit.”* *³

De bevindingen uit het onderzoek van de werkgroep passen in het hiervoor geschetste beeld.

Meerdere ondernemers en personeelsleden van de door ons onderzochte bedrijven hebben antecedenten ten aanzien van onder andere overtreding van de Opiumwet (gerelateerd aan illegale hennepcultuur).

Daarnaast is een aantal growshops onderwerp in lopende strafrechtelijke onderzoeken wegens vermoedelijke betrokkenheid bij illegale hennepcultuur. Hierover kunnen door politie en justitie geen nadere mededelingen worden gedaan.

Uit de in de grow-, smart- en headshops verkochte artikelen kan de conclusie worden getrokken dat deze shops faciliterend zijn aan de bedrijfsmatige illegale teelt van hennep. (Verkoop van koolstoffilters, hennepzaad, groeimiddelen, voedingsbodems, irrigatiesystemen enz.) De door de growshops verkochte koolstoffilters zijn van een dusdanig formaat dat deze normaliter niet worden gebruikt voor de thuisteelt van maximaal 5 planten.

Opvallend is dat er elektrische schakelkasten te koop worden aangeboden die, gezien hun samenstelling, vrijwel uitsluitend worden gebruikt in grootschalige hennepkwekerijen. Ook gezien de omzet van de grow-, smart- en headshops, kunnen we stellen dat de verkochte artikelen niet zozeer door de thuisteler maar voor de grootschalige hennepcultuur worden gebruikt.

In het algemeen kan worden gesteld dat grow-, smart- en headshops detailhandelsbedrijven zijn. Deze bedrijven leveren zonder dat er een rekening op naam wordt gezet aan particulieren. Vestiging op bedrijventerreinen is voor dit type bedrijf over het algemeen in strijd met het geldende bestemmingsplan. Een aantal growshops bevindt zich op bedrijventerreinen hetgeen strijdig is met het bestemmingsplan.

Twee growshops bevinden zich in een bedrijfspand dat in eigendom is van de gemeente Groningen.

² De wereld achter de wietteelt, Over all beeld Aandachtsgebieden (Dienst NR 2010)

³ Bron Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 32 842, nr. 3

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/32842/kst-32842-3?resultIndex=6&sorttype=1&sortorder=4>

In beide gevallen was geen huur- of bruikleenovereenkomst met de exploitant van de growshop afgesloten.

Het is gebleken dat geen van de growshops een gebruikelijke en transparante financiële administratie voert. Betalingen door de klanten geschieden uitsluitend contant. Hierdoor zijn de verkopen niet te relateren aan de kopers. Gezien de totale omzet van de grow-, smart- en headshops kan niet worden uitgesloten dat deze werkwijze een zwartgeld circuit in stand houdt.

8. Aanbevelingen

Gezien de huidige situatie met betrekking tot de grow-, smart- of headshops is het aan te bevelen om regelmatig deze integraal te controleren.

Geadviseerd wordt om daarbij aandacht te hebben voor de volgende punten:

- Verkoop/aanwezigheid van verboden hennepzaad
- Verkoop/aanwezigheid verboden bestrijdingsmiddelen
- Illegale vestigingsplaatsen (bestemmingsplan)
- Milieuwetgeving
- Bouwregelgeving
- Brandveiligheidsvoorschriften
- Belastingwetgeving

Bij constatering van een of meerdere overtredingen zal er consequent en strikt gehandhaafd moeten worden op de regelgeving. Het advies aan de gemeente Groningen is om lokale regelgeving strikt te handhaven

Omdat vermoedelijk met ingang van 1 januari 2013 de gewijzigde Opiumwet in werking zal gaan treden, waarin het faciliteren van hennepcultuur strafbaar zal worden gesteld, ontstaat een nieuwe situatie. De Regiopolitie en het Openbaar Ministerie zullen met ingang van die datum een grote rol gaan spelen bij de opsporing en vervolging van overtredingen van de Opiumwet gepleegd door de exploitanten van de grow-, smart- en headshops.

Het is aan te bevelen dat bij de verhuur van gemeentelijke bedrijfspanden gekeken wordt wat voor soort bedrijf zich wil vestigen in het pand. Er wordt geadviseerd om het vestigen van een grow-, smart- of headshop in een gemeentelijk pand tegen te gaan (dit gebeurt op dit moment nog niet). Dit gezien de conclusie van de werkgroep dat grow-, smart- en headshops faciliterend zijn voor de illegale hennepcultuur. Er moet voorkomen worden dat de gemeente deze shops faciliteert.

Voorts zal het van belang blijven dat een goede informatieuitwisseling tussen de ketenpartners onderhouden wordt, zodat er zowel middels bestuursrecht en belastingrecht en strafrecht snel en effectief kan worden opgetreden.

Er zal tevens nauwe samenwerking worden gezocht met de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) en de NAK op het gebied van handhaving met betrekking tot illegale hennepzaden en – bestrijdingsmiddelen.

De opgedane bevindingen en expertise kunnen overgenomen worden door andere gemeenten in de provincie Groningen om te voorkomen dat malafide grow-, smart en headshops buiten de stad Groningen hun heil gaan zoeken.

Groningen, 15 juni 2012